

Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
Координаційний центр з надання правової допомоги
Регіональний центр з надання безоплатної вторинної
правової допомоги у Полтавській області
Всеукраїнська асоціація об'єднаних територіальних громад
Новий болгарський університет
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Полтавська державна аграрна академія
Полтавський регіональний центр підвищення кваліфікації

АДАПТАЦІЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

**Матеріали VI Всеукраїнської за міжнародною участю
науково-практичної конференції
17 листопада 2021 року**

Полтава
2021

УДК 340.11 (477) : 341.1
А28

Редакційна колегія:

І.Є.Криницький, д.ю.н., професор;
М. І. Лахижа, д. держ. упр., професор;
В.М. Божко, д.ю.н., доцент

Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : матеріали VI Всеукраїнської за міжнародною участю науково-практичної конференції (м. Полтава, 17 листопада 2021 року). Полтава, 2021. 264 с.

Матеріали VI Всеукраїнської за міжнародною участю науково-практичної конференції висвітлюють теоретичні та практичні аспекти проблем адаптації правової системи України до права Європейського Союзу.

Збірник розрахований на юристів, фахівців державного управління, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 340.11 (477) : 341.1

*Матеріали друкуються мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

*Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Полтавського юридичного інституту Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого заборонено*

© Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, 2021

Миценко Катерина Семенівна, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПІДХІД ДО ПИТАНЬ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	44
Носков Олексій Миколайович, АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ІНТЕГРАЦІЇ.....	46
Полич Валерія Павлівна, ЄВРОПЕЙСЬКА ЕКОЛОГІЧНА АГЕНЦІЯ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЄС	49
Сениця Тетяна Володимирівна, «СІМЕЙНА ВІДПУСТКА» ЧОЛОВІКІВ У ТРУДОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	52
Сидоренко Анна Сергіївна, ВАКЦИНАЦІЯ ПРОТИ COVID-19 ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ: НАЦІОНАЛЬНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	54
Трегубенко Галина Петрівна, Пічка Олена Павлівна, ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ АДАПТАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС.....	58
Чериченко Ганна Анатоліївна, АДАПТАЦІЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОКУМЕНТУВАННЯ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	61
Черницька Валентина Васиївна, АДАПТАЦІЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ОКРЕМІ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ	64
ПАНЕЛЬ 2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ	
Баранов Олександр Олександрович, Бондаренко Ірина Дмитрівна, ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ: ЗМІНА ПАРАДИГМИ У ПРАВОСУДДІ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ	67
Черчатий Олександр Іванович, ПАРТНЕРСТВО СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ З ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ: НОВІ ФОРМИ ТА МЕХАНІЗМИ ПРОВАДЖЕННЯ	72
Барило Юлія Віталіївна, ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ – НОВИЙ ПІДХІД РЕАГУВАННЯ НА ПРАВОПОРУШЕННЯ, ВЧИНЕНЕ НЕПОВНОЛІТНИМИ	79

функцій від Уряду до інших суспільних суб'єктів задля досягнення кращої керованості суспільства, його впорядкованості і спрямування на досягнення стратегічних цілей.

Література:

1. Державне управління : підручник : у 2 т. / НАДУ при Президентіві України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
2. Мельник А. Ф. Державне управління / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна. – К.: Знання, 2009. – 582 с.
3. Public administration. – <http://www.unpan.org/Directories/UNPAGlossary/tabid/928/Default.aspx> Public administration – <http://www.britannica.com/topic/public-administration>.
4. Бакуменко В.Д., Усаченко Л.М., Червякова О.В. Теоретичні засади державного управління: навч. посіб. / Л. М. Усаченко. – К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. – 174 с.

Носков Олексій Миколайович,

*Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України,
аспірант*

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ІНТЕГРАЦІЇ

З того часу, як Україна обрала своєю стратегічною метою повноправне членство в Євросоюзі, інтеграція до ЄС стала одним з її основних пріоритетів. Які спрямовано на створення передумов та здійснення реальних кроків для вступу до Європейського Союзу і послідовне запровадження в життя європейської моделі розвитку загалом. Як кандидат на вступ до ЄС, Україна взяла на себе зобов'язання поступового приведення законодавства у відповідність до існуючого в Європейському Союзі. На Копенгагенському саміті Європейської Ради, що відбувся у червні 1993 р., були визначені умови вступу країн до Європейської Спільноти, основним з яких визнано адаптацію національного законодавства до права Європейського Союзу, яке не обмежується лише суто законодавством ЄС, а включає спільні принципи, цінності та правову культуру. В листопаді 2002 року був прийнятий Закон України «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», що визначає адаптацію як поетапне прийняття

та впровадження нормативно-правових актів України, розроблених з урахуванням законодавства Європейського Союзу [1]. Метою вказаної адаптації є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* [2] з урахуванням критеріїв, що висуваються Європейським Союзом до держав, які мають намір вступити до нього. *Acquis communautaire* – це правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства, прийняті в рамках трьох стовпів ЄС, але не обмежується ними. До трьох стовпів ЄС належать Європейське співтовариство, Спільна зовнішня політика та політика безпеки і Співробітництво в сфері юстиції та внутрішніх справ. Європейське співтовариство, в свою чергу, було утворено з Європейського Економічного Співтовариства, Європейського об'єднання вугілля та сталі та Європейського співтовариства з атомної енергії. Такі зміни законодавства України передбачають реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими стандартами і охоплюють не лише приватне, трудове, фінансове, податкове, митне законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, охорону життя та здоров'я, навколишнє природне середовище, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт, а також інші галузі, визначені Угодою про партнерство та співробітництво. Етапами правової адаптації є імплементація Угоди про партнерство та співробітництво, укладання галузевих угод, приведення чинного законодавства України у відповідність зі стандартами ЄС, створення механізму приведення проектів актів і законодавства України у відповідність із нормами ЄС [3]. Офіційне визначення поняття «адаптація законодавства» міститься в Законі України від 21 листопада 2002 року «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», Загальнодержавній програмі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, яка затверджена Законом України від 18 березня 2004 року [4] та у Наказі Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 16 березня 2005 року «Про затвердження Методики визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм» [5], та означає процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність із *acquis communautaire*. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу визначає механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в ЄС, який включає адаптацію законодавства, утворення належних інституцій та ряд додаткових

заходів, що будуть цьому сприяти. Державна політика України щодо адаптації законодавства вже майже двадцятка років формується як складова частина вітчизняної правової реформи та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроєктування, у тому числі обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу під час нормопроєктування, підготовки кваліфікованих спеціалістів, створення належних умов для інституціонального, науково-освітнього, нормопроєктного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України. Таке наближення національної нормативно-правової бази до стандартів ЄС та СОТ та приведення у відповідність української системи нормативно-правових актів до положень європейського права буде мати своїм результатом підвищення ефективності вітчизняної економіки та рівня життя населення, зміцнення засад демократії.

Першим етапом процесу наближення національної системи права, включаючи також правову культуру, доктрину та судову і адміністративну практику, до системи права Європейського Союзу відповідно до критеріїв, що висуваються Європейським Союзом щодо держав, які мають намір приєднатися до нього, науковці називають адаптацію законодавства України, розуміючи під цим процесом як нормотворення, так і нормозастосування, які неодмінно повинні бути обов'язковим для всіх органів державної влади та місцевого самоврядування, та наполягають, що при цьому адаптація національного законодавства України до законодавства ЄС, СОТ та міжнародних норм має здійснюватися з огляду на національні інтереси України, особливості української національної правової системи, економічні та соціальні умови українського суспільства.

Завдяки адаптації законодавства України до законодавства ЄС ми отримаємо нові, якісно вищі норми і стандарти життя в нашій країні, які стануть основою для забезпечення розвитку політичної, підприємницької, соціальної, культурної активності громадян України, економічний розвиток держави у рамках ЄС і поступове зростання добробуту громадян, приведення його до рівня, який склався у державах – членах ЄС. Але при цьому треба зауважити, що процеси впровадження європейських та світових стандартів якими б привабливими вони не здавались, слід проводити з урахуванням національних традицій права та усталених підходів до формування системи органів публічної влади, існуючих соціальних запитів та потреб.

Література:

1. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон

України від 21 листопада 2002 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/228-15> (дата звернення 17.05.2018).

2. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. № 1629.

3. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 11 червня 1998 року № 615/98. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/615/98>.

4. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 року. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст.367.

5. Про затвердження Методики визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 16 березня 2005 року № 62. Офіційний вісник України. 2005. № 17. Ст. 926.

Полич Валерія Павлівна,

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
аспірантка кафедри права Європейського Союзу*

ЄВРОПЕЙСЬКА ЕКОЛОГІЧНА АГЕНЦІЯ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЄС

Проблема забезпечення екологічної безпеки на сьогодні є однією із найбільш актуальних. Значний досвід у регулюванні екологічної політики та запровадженні механізмів захисту навколишнього середовища має Європейський Союз, в якому відповідно до ст. 37 Хартії ЄС про основоположні права 2000 р. високий рівень захисту довкілля та поліпшення його якості проголошуються як невід'ємні складові усіх політик Союзу та мають забезпечуватися згідно з принципом сталого розвитку. На шляху до членства в ЄС зазначений досвід має важливе значення для України, яка згідно зі ст. 363 Угоди про асоціацію 2014 р. взяла на себе зобов'язання привести своє екологічне законодавство у відповідність до *acquis* ЄС [1, с. 338].

Відповідно до ст. 191 Договору про функціонування ЄС 1957 р. політика Союзу щодо довкілля націлена на високий рівень захисту, враховуючи відмінності ситуацій в різних регіонах Союзу. Екологічна політика Союзу спрямована на забезпечення екологічної безпеки та сприяє досягненню таких цілей: збереження, захист та покращення